

Нүүдж ирджэх хальмг улст тасрхан уга килмдж үзүлхми

Индийн аял, саак кевэрн, хаврин өклцэр, хавр көблөд гинь хальмгуд эврэннь гарси-төрси газрун өклэд нүүлдэд ирджэцхэнэ.

Хальмг таньгчии эргидж балгедни төир хаалгын вокзалмуд деер эгдэ цагт хальмгуд өдр болгын гилтэ ирдж бууджацхана.

Эдн мел дигтэ цаглари ирджэцхэнэ. Хаврин өклц — хамг нег көдлшини гүргү цагн. Ирджэх улс эн көдлшест ик дөн-нөкд болцхамн. Дакад гидин болхла, бийстн чиги кех, күүцэх көдлши оли бээнэ. Иим көдлшесиг эртэр өклх кергтэ. Бээх гер бэрх, эдл-ахугьан хурах, темдгтэ шишлн нег батта газрт тусдж, бэршдж авч, таньгчиинь эдл-ахуг оли культуриг түргэр босхлгэнд шундж орлцх, эн иим седклин сэн тоолвр, ода шин бүүртэн ирэд бууджах хальмг күүн болгьна тоолвр гидж келдж болхми.

Хальмг таньгч хэрү босхгдсинас нааран джил болчкв. Эн саамд зөвэр ик көдлши кегддэ одв.

Коммунистическ парть боли Советск правительств хальмг амтиг эврэннь онгас, кинэн хэлэмджэс хөбгүүлхн. Хальмг таньгчд тасрхан угагьар дөн ирджэнэ.

Түүндн ханси мана Хальмг таньгчиин оли күүч-көлсчир медрлэн, чидл-күүчэн арвлл уга көдлдж, таньгчиинь бмн тэвгдджэх эрки чинртэ кесг төрмүдиг нертэ кевэр күүцэхин төлэ ноолддэ йовцхана.

Таньгчиимдн эдл-аху өдгэ цагт улм бсв, культур бас өдлв, хальмгин ури үгин, чимлгтэ нэри келнэ литератур бслтин хурди хаалгдан орв, таньгчиин эрди-сургьулин төр ясрв, школмудин тонь кесг холван бсв, хальмг искусств делгдрж йовна, хальмг, оре келэр радио келнэ, газете гарна, район болгын бас эврэ газеттэ, ахрар келхд Хальмг таньгч, Партин боли Правительствин килмджин нилчэр, бслтин хурдн хаалгдан орв.

Эн тоотиг үзхлэ, санхла мана пугтамдн седкл-ухан байрлна.

Оли джилд холд йовсена хөөн, эврэннь төрски газрун нүүдж ирджэх хальмгуд, эн тоотиг үзхлэри нег үлү байрлцхамн.

Ииди джил таньгчурн йисн миньгн өрк-бүл нүүдж ирлэ. Эн джил зургьан миньгн өрк-бүл ирхми.

Иим оли улсиг тоолдж, диглдж кех көдлшини олдж, бээх пэтрини диглдж өгнэ гисн наадна төр биш. Тиим көдлшиг ганцхн өдр кедж, күүцэдэ төгсэдэ чадшгвдн. Терн ил.

Эврэннь газрун нүүдж ирджэх амтсиг саянэр тослгиг урдн делгүгьэр кегден белдврин көдлши угагьар күүцэдэ болшго.

Эн көдлшиг юмна түрүнд Элст балгьсна боли районин күүцэгч комитетс, КПСС-н балгьсна боли районин комитетс бий деерэн даадж күүцэх зөвтэ бээсмн.

Ирсн улсиг диглдж, көдлх газрини олдж, бээх пэтрэр теткльгнэ көдлшест нег ик даалгьврта кергн тосхлт делгүүлгьнэ төр болдг.

Ииди джил тосхлт делгүүлгьэр Запаци боли Яшалтинск район му биш көдлши кепхэлэ.

Эн джил иим көдлши ода деерэн йир сулар кегддэ йовна.

Сүл тоогьар авад хэлэхлэ, долан зу гар өрк-бүлмүд таньгчд ода нүүгьэд ирцхэчкн бээнэ, цаарандан болхла улм негдэд бээхн ил. Тиигхлэ белдврин көдлшиг шамдах зөвтэвдн.

Болв зуг кесгн ода чиги адгьм уга, йир санамр бээцхэнэ. Элст шидрк Сталинэ нертэ колхоз нүүдж ирджэх хальмгудт нерэдэд, онц бийдэн гермүд бэрлгьндн дөн-нөкд болх болдж 10 миньгн плитк шифер, 350 кубометр мод авсн, терүгэн амтид өгл уга, колхозини контор яслгьнд гаргьчкд. Иигдэ «нөкд» боллгн кенд кергтэ «нөкдв»?

Яшалтинск района «Победа» колхозд, онц бийдэн гермүд бэрджэх улст, «дөн-нөкд» болджанавдн гигьэд, гермүд бэрлгьндн эдлдж болшго, эд болшго модд өггддэ.

Хальмг таньгчиин потребсоюз тосхлтин материал цаглань харгьулдж зөбх бээсн, болв зуг күүнд туста, амтид медгдм тиим темдгтэ тодрха көдлши эн ода чиги кегьэд уга. Зөбгдх зөвтэ бээсн 21.480 кубометр моднас, зөбгдн 4.508 кубометр. Сарпинск боли Черноземельск район моддиг нег үлү муугьар зөбджэцхэнэ.

Нүүдж ирджэх улсиг саянэр тосад, пугтагьини чикэр диглэд, амтиг специальностэри көдлшест орулад, бөлх, гундх йовдл гаргьлго бээхлэ балгьсна боли районсин партиин боли советск организацсин цугьаранн сэн нерн болдж гархми.

Эн джилин нүүврлэ ирдж йовх улсиг тускар түрүн заньгн өклэд барлгддэ йовна. Сарпинск районд эн джил 800 гар өрк-бүлмүд нүүдж ирцхэх зөвтэ. Эднд бээх бээрни белдгддэжэнэ. Амтс өклэд ирджэцхэнэ. Абганерово станцар дамдждэ «Гигант» колхозд 15 өрк-бүл, Чапаевин нертэ совхозд 7 өрк-бүл, «Путь Ленина» колхозд 16 өрк-бүл ирцхэчкв. Тосвр му болсн уга.

Целинн района «Ленинский» совхозд, Ишкульск района «Лимайный» совхозд ирцхэсн улсиг бас саянэр тосцхадж. Ирсн улс ханлтта бээцхэнэ.

Иим сэн үлгүрмүдиг талин совхозмудар боли колхозмудар түргэр тархах кергтэ.

Нүүдж ирджэх амтс тослгьар бидн невчкн дамшлттавдн, эн керг ииди өклэд кегддэх цагт йир амр төр биш билэ, тер бийн түүг мана таньгчиин партиин, советск боли нань чиги цуг организаце ик күүцэнгьүстэгьэр күүцэцхэлэ.

Эн джил бидн эн көдлшиг терүнэсн деерэр, улм саянэр күүцэх зөвтэвдн.